

درس سمینار و روش تحقیق

پروپوزال نویسی

فرید اسماعیلی

Farid_63@yahoo.com

www.faridesm.ir

تماس با استاد از طریق پست الکترونیکی
مشاهده اطلاعیه ها، نمرات، دریافت فایل ها در وب سایت

فرید اسماعیلی

-
- نقشه ای که با حرکت بر طبق آن در یک طرح تحقیقاتی به اهداف خود می رسیم را طرح تحقیق Proposal گویند .

پروپوزال :

- 1- لیستی از تمام مراحل تحقیق و اقدامات لازم در جهت رسیدن به هدف پژوهش را فراهم می آورد .
- 2- اولین قدم برای شروع پایان نامه است . در انسجام اهداف و فرضیات و روش کار به محقق کمک می کند
- 3- محقق را به سوی رفع نواقص و به خصوص خطاهای تحقیق خود قبل از شروع پایان نامه سوق می دهد.
- 4- امکان برآورد هزینه ها و زمان لازم برای اجرای پایان نامه را فراهم می نماید
- 5- جایگاه علمی و اجرایی پایان نامه در میان پژوهش های انجام شده را نشان می دهد.

1- مقدمه (تعریف مسئله)

2- ضرورت و انگیزه های تحقیق

3- اهداف تحقیق

4- پیشینه تحقیق

5- داده های مورد نیاز

6- روش انجام تحقیق

q ارائه فلوچارت کلی روند تحقیق

q مراحل اجرای تحقیق

q روش ارزیابی نتایج

7- زمان بندی

در هنگام نوشتن عنوان باید خصوصياتی که برای یک عنوان خوب برشمرده می شوند در نظر گرفت. این موارد عبارتند از:

§ عنوان تحقیق نباید خیلی کلی باشد بلکه عبارت گویا و روشن باشد.

§ عنوان تحقیق نباید خیلی طولانی و از کلمات کوتاه و مفید باشد.

§ حداکثر امکان عنوان نباید به صورت منفی باشد، زیرا وقتی که ما می‌خواهیم درباره موضوعی تحقیق کنیم، نباید پیش‌داوری منفی درباره آن موضوع داشته باشیم.

§ عنوان تحقیق باید به صورت جمله مصدری مطرح گردد مثلاً بررسی عوامل موثر بر الگوی کاربری اینترنت در بین نوجوانان شهر تهران.

§ عنوان نباید گیج‌کننده باشد. از اختصارات که ممکن است مخفف عبارات مختلفی باشند پرهیز شود.

§ دامنه تحقیق (زمان و مکان) محدود در نظر گرفته شود.

§ عنوان را غیر سوالی مطرح نمائید.

§ در عنوان دقیقاً آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود و برحسب نیاز پاسخگوی سئوالات چه چیز؟ چه کسانی؟ چگونه؟ کجا؟ و چه زمانی؟ باشد.

§ بهتر است در ابتدای عنوان تحقیق از واژه‌هایی مانند بررسی، مطالعه، تبیین، طراحی، ارزیابی، و غیره (با توجه به موضوع و روش تحقیق انتخاب شده) استفاده گردد.

شواهدی دال بر وجود مساله بیان شود.
تحدید مساله در یک حوزه تخصصی

جان دیوئی معتقد است: "اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک مشکل است؛

به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو شده است، در حل آن ابهام یا تردید دارد

و

نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند.

مساله :

مسأله یا **مشکل** پدیده ای است غیرعادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اخلاص و بی نظمی ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.
مسأله یا **مشکل** عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد. (GAP)

چرا به بیان مسئله نیاز داریم

به خود و خواننده تحقیق نشان دهیم که چرا تحقیق مان مهم است؟

ابعاد تحقیق را روشن کنیم.

خلاء های علمی موجود در آن زمینه را پر رنگ نمودن و هنرمندانه نشان دهیم که نتایج

تحقیق مان چگونه در پاسخ به خلاهای موجود می تواند موثر باشد.

کلمات و واژه های تخصصی و یا خاص در تحقیق خود را بیان نماییم.

آیا بیان مساله همان بررسی متون است؟

بررسی متون و مرور مستندات جزئی از بیان مساله هست ولی تمام آن نیست.

باید با مرور مستندات و منابع نشان دهیم که در زمینه علمی مورد نظر چه خلاقیهایی وجود دارد و ما چگونه می خواهیم این خلاقها را با تحقیق خود پر نماییم؟

بیان مساله تحقیق

در بیان مسئله نکات زیر آورده می شود:

الف - اطلاعات زمینه ای

ب - توصیف دقیق مسأله

- نحوه بروز یا وقوع

- وسعت و شدت

- عوامل دخیل در بروز مسأله

- نحوه برخورد فعلی با مشکل

ج - فواید پژوهش

- چه نتایجی از حل مشکل انتظار می رود،

خصوصیات بیان مساله

- کوتاه و مختصر و مفید بودن، گاه بیان می شود که حداکثر 700 کلمه باشد؛ اگرچه واقعا نوشتن بیان مساله در این اندازه برای بسیاری از موضوعات تقریباً غیر ممکن است.
- همبستگی و انسجام مطالب در بیان مساله بسیار مهم است. پراکنده گویی و عدم وجود ارتباط منطقی بین قسمت های مختلف بیان مساله امری بسیار رایج است. زمانی می توان بیان نمود که انسجام کافی وجود دارد که حذف و یا جابجایی حتی یک پاراگراف باعث دشوار شدن درک مطالب شود.

- بیان مساله خوب از یک کل شروع شده و به تدریج به جزئیات می پردازد. شروع از یک کل باعث جذابیت بیشتر متن و جلب بهتر توجه می شود.
- استفاده از منابع و مستندات باید در راستای تبیین بهتر و دقیقتر موضوع و برای نشان دادن اهمیت کار باشد و نشان دهد که موضوع مورد پژوهش چه خلا علمی را پر خواهد نمود. استفاده زیاد از منابع توصیه نمی شود. همچنین انشای روان بیان مساله نباید تحت تاثیر منابع قرار گرفته و به نظر برسد که متن دارای گسست های معنایی و انشایی است.

- حتماً باید کلمات و مصادیق جدیدی که در منشور تحقیق زیاد مورد استفاده قرار می گیرد و یا کلماتی که اختصاصاً شما برای تحقیق خود ساخته اید را در بیان مساله وارد نمایید.
- پاراگراف آخر بیان مساله باید روشن و دقیق هدف عالی و نهایی تحقیق را بیان نماید، البته ممکن است این پاراگراف شباهت زیادی با هدف کاربردی تحقیق بیابد که ایرادی ندارد ولی شما در این پاراگراف فضای بیشتری دارید تا هدف را در قالب عبارات و جملات مبسوط تری بیان نمایید.

در بیان مساله نباید:

- فرافکنی زیاد و ادعاهای بزرگ داشته باشید.
- به شکل تمسخرآمیزی نتایج تحقیقات دیگران را زیر سوال ببرید.
- سالادی از جملات و عبارات علمی را ردیف نمایید.
- از نتایج و نوشته های دیگران کپی برداری نمایید.

از کجا شروع کنیم؟

- بعد از خواندن دقیق مقالات و گزارشات مرتبط و یافتن دید جامع به موضوع باید برای نوشتن دست به قلم شد.
- در ابتدا حتما فهرست وار آنچه که لازم می دانید را بیان نمایید. یعنی مشخص کنید که پیام پاراگراف های مختلف بیان مساله چه خواهد بود و بعد شروع به نوشتن بنمایید
- برای راحتی کار، با استفاده از روش های زیر می توان نکات مربوط به مشکل اصلی را تحلیل و در بیان مساله به کار برد.

بیان مسأله زمانی کامل است که به سؤالات زیر پاسخ دهد:

1. موضوع چیست و چه چیز باید مطالعه شود؟
(تعریف موضوع، اطلاعات، میزان و شدت مشکل، پیامدهای آن)
2. علت انتخاب موضوع چیست؟ (اهمیت و ضرورت)
3. نتایج آن چه فایده ای دارد؟ (فواید)
4. چه اطلاعاتی هم اکنون در دسترس است؟ (چه مطالعاتی انجام شده است)
5. در صورتی که مطالعه مشابه ای انجام شده است چرا شما می خواهید تکرار کنید؟

اهداف تحقیق

• هدف کلی نشان می دهد که در انتهای تحقیق به چه نقطه ای خواهیم رسید.
برای آنکه غایت و انتهای تحقیق خود را نشان دهیم باید هدف کلی تحقیق خود را به گونه ای بنویسیم که قابل سنجش و ارزیابی باشد.

• اهداف جزئی مراحل رسیدن به هدف کلی را نشان می دهد.

• هدف کاربردی بر خلاف اهداف قبلی خیلی دقیق و قابل سنجش نیست و سعی می کند جنبه های کاربردی موضوع را نشان دهد

• اهداف فرعی سعی می کند نتایج جنبی قابل توجه را نشان دهد و معمولاً نتایج تحقیق در زیر گروهها را تشریح می کند

هدف کلی بسیار شبیه به عنوان و گاه دقیقاً تکرار آن می باشد. بیان جزئیات بیشتر در هدف کلی در صورت نیاز توصیه می گردد.

بعضی افراد صاحب نظر اصرار دارند که عتماً هدف کلی و اهداف جزئی با کلمات قابل سنجش مانند “تعیین” و یا “مقایسه” شروع شود. این مورد درباره عنوان تحقیق الزامی نیست.

همچنین ضرورت بیان زمان و مکان تحقیق در هدف کلی بیشتر از عنوان است

اشتباه رایج در نوشتن اهداف جزئی

یک تحقیق ممکن است هدف جزئی نداشته باشد. در اینگونه موارد بیان روش کار به عنوان اهداف جزئی اشکال دارد.

مثال: تعیین میانگین فشارخون مردان شهر زنجان در سال 1391

این هدف کلی بسیار ساده بوده و برای پاسخ به آن قدمهای خاصی نباید برداشته شود. در اینگونه موارد نوشتن اهداف جزئی توصیه نمی شود. البته ممکن است به اشتباه، روش کار به عنوان اهداف جزئی بیان شود مثلاً:

انتخاب نمونه، تهیه پرسشنامه، تکمیل پرسشنامه و سنجش فشارخون نمونه ها

اهداف کاربردی

الزامی نیست ولی در صورت ضرورت باید کاربرد نتایج تحقیق در قالب چند جمله نوشته شود.

مثال : هدف کلی: تعیین رابطه بین سواد علمی با قدرت بیان مدرسان در دانشگاه آزاد اسلامی از دیدگاه دانشجویان در سال 1391

هدف کاربردی: در صورت یافتن رابطه مثبت بین این دو فاکتور می توان با تلاش در جهت ارتقا دانش تخصصی اساتید، توانمندی ایشان را در انتقال مطالب افزایش داد ولی در صورت عدم وجود ارتباط قوی می بایست برای افزایش قدرت بیان مدرسین از روشهای مجزا و متفاوتی بهره گرفت

اهداف فرعی

الزامی نیست ولی در صورت نیاز باید به نتایج فرعی که ممکن است در تحقیق یافت شود اشاره نمود. عمدتاً اهداف فرعی به آنالیز بر روی زیر گروهها اشاره دارند.

هدف کلی: تعیین رابطه بین سواد علمی با قدرت بیان مدرسان در دانشگاه آزاد اسلامی از دیدگاه دانشجویان در سال 1391

اهداف فرعی

1. تعیین ارتباط مذکور از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر و همچنین از دیدگاه دانشجویان بر حسب رشته و مقطع تحصیلی

PLEASE!!
NOTE

نکته

نوشتن اهداف فرعی به جای اهداف جزئی ایراد دارد ولی متأسفانه در بسیاری از فرمهای پروپوزال، این دو نوع هدف از یکدیگر مجزا نیستند.

بازی با کلمات و یا نوشتن اهداف متعدد و زیاد توصیه نمی شود. به اهداف فرعی مثال قبل توجه فرمایید. تاثیر جنس دانشجو و رشته ایشان در یک هدف آورده شده در حالی که بعضی اعتقاد دارند بهتر است این موارد در اهداف مجزا بیاید. طولانی نمودن لیست اهداف بدون اضافه نمودن هیچ مفهوم جدید **چندان** **مقبول نیست** اگر چه جدا کردن آنها نیز خطای جدی محسوب نمی شود.

هدف از بررسی پیشینه تحقیق

1. پی بردن به پژوهش‌های انجام شده درباره مسأله
2. آشنایی با روش‌های انجام پژوهش‌های مشابه
3. بدست آوردن چارچوب نظری درباره مسأله
4. جلوگیری از دوباره کاری

اهداف بررسی پیشینه تحقیق در پیشنهاد پژوهش:

- 1- بحث پیرامون آثار نظری و تحقیقات مربوطه
- 2- یافته ای همسو با پژوهش که ارتباطی با تحقیق پیشنهادی دارد.
- 3- نقد روشهای مورد استفاده در پژوهشهای پیشین
- 4- نتایجی که پژوهشگران در بررسی پیشینه پژوهش مرتبط با تحقیق پیشنهادی شما استخراج کرده اند.
- 5- بررسی کاربردهای یافته های پژوهشهای پیشین در فعالیت حرفه ای.

بررسی پیشینه تحقیق توانایی محقق را در انتخاب اطلاعات مهم و ارتباط دادن مطالعات قبلی با یافته های تحقیق نشان میدهد و چهار چوبی برای اجرای تحقیق فراهم میکند. لازم به ذکر است که ادبیات پژوهشی بطور مفصل در فصل دوم پایان نامه مورد بررسی قرار میگیرد و در پیشنهاد تحقیق بصورت اجمالی آورده میشود.

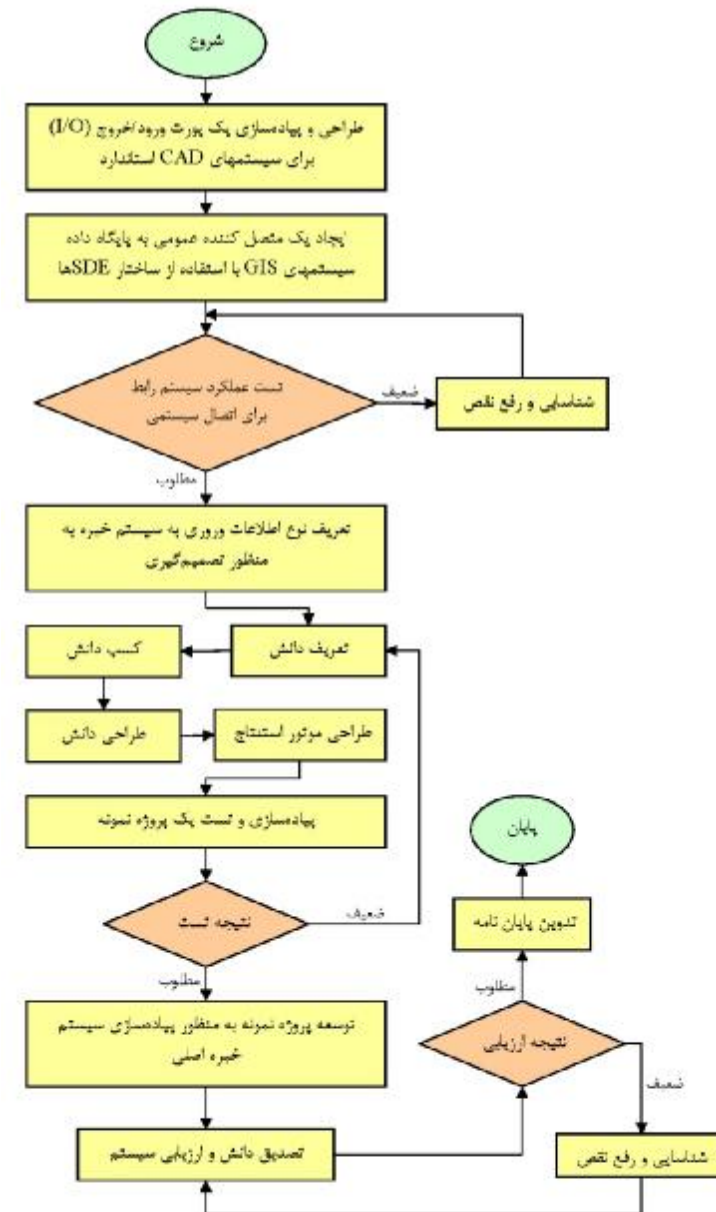
روش انجام تحقیق

مراحل کار: براساس فوق، مراحل کلی کار فهرست می شود. مراحل کار از بیان مراحل کلی حل مساله شروع شده و در هر مرحله، جزئیات آن ذکر می شود. از این قسمت برای تهیه برنامه زمانی پیشرفت تر استفاده خواهد شد.

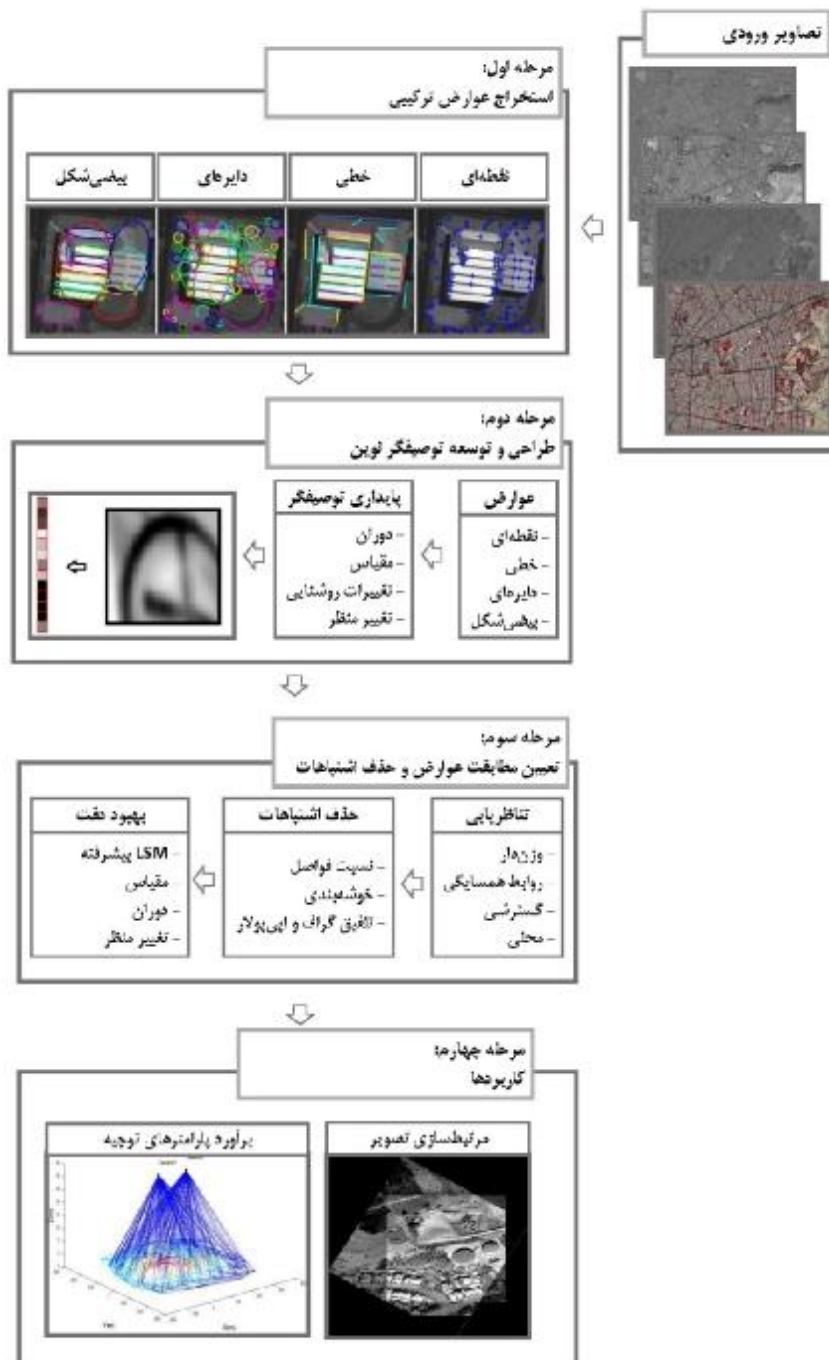
برنامه زمانی: مراحل انجام تحقیق و زمان شروع و پایان هر یک ذکر می شود. معمولاً این مراحل شامل پنج مرحله کلی ۱- مطالعات کتابخانه ای (ماه اول تا سوم یا تا ششم)، ۲- مدلسازی (ماه سوم تا ششم)، ۳- پیاده سازی (ماه چهارم تا هشتم)، ۴- تست و نتیجه گیری (ماه هفتم تا دهم) و ۵- مستندسازی (ماه نهم تا دوازدهم) می باشد.

[illegible]

روش انجام تحقیق

شکل ۶: مراحل اجرایی پیش‌بینی شده برای دستیابی به اهداف تحقیق

شکل ۳-۱: دیاگرام کلی روش پیشنهادی برای استخراج و تناظرابی دقیق عوارض موضعی

- روش تجزیه و تحلیل داده ها و استنتاج
- محقق پس از جمع آوری، طبقه بندی و استخراج اطلاعات و تهیه جداول توزیع فراوانی داده‌ها آنها را تجزیه و تحلیل می‌کند به عبارتی داده‌های آماری را با روش‌های آماری و معیارهای عقلی جهت ارزیابی و آزمون فرضیه‌ها مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.

کیفی: این روش مخصوص تحقیقاتی است که فاقد جنبه آماریند، لذا تجزیه و تحلیل بر مبنای عقل، منطق، تفکر، استدلال، اسناد و مدارک موجود صورت می‌گیرد.

انواع تجزیه و تحلیل
داده‌ها

استفاده از آمار توصیفی (توصیف
شرایط موجود از طریق فراوانی،
اندازه‌های گرایش به مرکز،
شاخص‌های پراکندگی، رسم نمودار
(و...)

استفاده از آمار استنباطی (توصیف
وضع موجود پیش بینی آینده، استفاده
از انواع آزمون‌ها چون همبستگی
کنندال، اسپیرمن، پیرسون و آزمون‌های
T خی² و F و...)

کمی:
(روش‌های آماری)

پایان جلسه